

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Dovanų politika – neatsiejama skaidrumo kultūros kūrimo švietimo įstaigoje dalis

Arvydas Vaitiekėnas, Įstaigų veiklos skyriaus
vyr. specialistas

Dovanų politikos reikšmė

1

Skaidrumo užtikrinimas

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės dokumentuose deklaruojama, kad viešojo sektoriaus institucijose turėtų būti laikomasi tokios dovanų politikos, kuri padėtų darbuotojams išvengti jiems daromos įtakos.

2

Reputacijos apsauga

Dovanų politikos nuostatos svarbios formuojant visuomenės nuomonę apie švietimo įstaigos vertybes, kultūrą, etiką, veiklos skaidrumą. Dovanų politika yra taip pat ir rizikų valdymo bei skaidrumo standarto dalis.

3

Interesų konfliktų prevencija

Švietimo įstaigose neturėtų būti priimamos dovanos, kurios gali daryti įtaką nešališkiems ir objektyviems sprendimams ar sudaryti tokių sprendimų regimybę. Dovanos priėmimas gali kelti interesų konfliktą arba jo regimybę.

Dovanų priėmimo švietimo įstaigose reglamentavimas

	Deklaruojantys asmenys	Nedeklaruojantys asmenys
Švietimo įstaigų darbuotojų prievolė deklaruoti privačius interesus	Įstaigų vadovai, vadovų pavaduotojai, padalinių vadovai ir jų pavaduotojai, asmenys dalyvaujantys įstaigos viešųjų pirkimų procedūrose	Dėstytojai, mokytojai, socialiniai pedagogai, psichologai, logopedai, specialieji pedagogai, mokinio padėjėjai, kiti pedagoginiai ir nepedagoginiai darbuotojai
Norminiai teisės aktai, tiesiogiai arba netiesiogiai reglamentuojantys dovanų klausimus deklaruojantiems ir nedeklaruojantiems asmenims	<p>Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 13 str.:</p> <p>„Deklaruojantis asmuo ar jam artimas asmuo negali priimti dovanų ar paslaugų, jeigu tai susiję su asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis“ (išskyrus įstatymo 13 str. 2 d. numatytus atvejus).</p> <p>Pedagogų etikos kodekso 7 p.:</p> <p>„<i>Vadovaudamasis sąžiningumo principu, pedagogas <...> vadovaujasi švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, nepiktnaudžiauja nei savo padėtimi, nei mokinio (mokinių) pasitikėjimu, jų nenaudoja asmeninės naudos tikslais.</i>“</p>	
Švietimo įstaigos lygmens teisės aktai, kuriuose gali būti reglamentuoti dovanų klausimai	<ul style="list-style-type: none"> Tiksliniai įstaigos dovanų gavimą ir apskaitą reglamentuojantys teisės aktai Įstaigos pedagogų etikos ir elgesio kodeksas Įstaigos darbo tvarkos taisyklės 	
Kokias dovanas galima	<ul style="list-style-type: none"> Dovanos pagal tarptautinį protokolą Dovanos pagal tradicijas 	<ul style="list-style-type: none"> Dovanos, numatytos įstaigų dovanų gavimą ir apskaitą

Dovanų politika švietimo įstaigose –

tai leidinys, skirtas suteikti švietimo įstaigų vadovams, pedagogams ir kitiems švietimo įstaigų darbuotojams bei bendruomenės nariams žinių apie teisės aktuose nustatytą reglamentavimą dėl dovanų teikimo ir gavimo švietimo įstaigose, pateikti rekomendacijas ir gerosios praktikos pavyzdžių.

ŠMSM interneto svetainėje (Korupcijos prevencija → Vidaus teisės aktai ir kita informacija → Dovanų politika švietimo įstaigose):

Prieiga internete:

<https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1738676986/6356/Dovanu%20politika%202025.pdf>

Dovanų gavimą ir apskaitą reglamentuojančio įstaigos vidaus teisės akto turinys

1

Kokias dovanas galima priimti

- teikiamas pagal tarptautinį protokolą
- teikiamas pagal tradicijas
- reprezentacines dovanas
- simbolines dovanas, teikiamas pagal tradicijas, susijusias su profesinėmis pareigomis ar profesinėmis šventėmis (pvz., Rugsėjo 1-oji, Mokytojo diena ir pan.)

2

Kokių dovanų negalima priimti

- dovanų ne iš artimų asmenų ar draugų asmeninių švenčių (pvz., gimtadienio), kalendorinių švenčių (pvz., Šv. Kalėdų) progomis
- dovanų, galinčių kelti interesų konfliktą ar jo regimybę, daryti įtaką nešališkiems ir objektyviems sprendimams

3

Vertė, kurios dovana neturėtų viršyti

- rekomenduojama nustatyti dovanos, teikiamos pagal tradicijas, susijusias su profesinėmis pareigomis ar šventėmis, maksimalią vertę, pvz., galėtų būti 0,5 arba 1 bazinės socialinės išmokos (BSI) dydžio

Dovanų gavimą ir apskaitą reglamentuojančio įstaigos vidaus teisės akto turinys

- 4 **Vertės riba dėl nuosavybės teisės į dovaną**
- dovanos vertė, iki kurios dovana yra jos gavėjo nuosavybė

- 5 **Dovanų vertinimo ir registravimo tvarka**
- dovanos vertė, nuo kurios dovana registruojama
 - „tylaus sutikimo taisyklės“ galimybė dovanoms, teikiamoms pagal tradicijas, susijusias su profesinėmis pareigomis ar profesinėmis šventėmis, dovanoms pagal kitas tradicijas, pagal protokolą, reprezentacinėms dovanoms (pvz., 0,5 BSI arba 1 BSI)
 - dovanų registravimo procedūros įstaigos dovanų registre
 - dovanų vertės nustatymo procedūros

- 6 **Elgesys, jei kyla abejonių dėl dovanos priėmimo**
- dovanos atsisakymas arba gražinimas
 - procedūros, kai nėra galimybės dovanos gražinti
 - dovanų gražinimo registravimas įstaigos dovanų registre

Reputacijos aspektas

Profesinės, bet ne asmeninės šventės

Dovanos pedagogams švietimo įstaigose iš auklėtinių, mokinių, studentų priimamos tik tomis progomis, kurios susijusios su profesinėmis pareigomis ar šventėmis, pavyzdžiui, Rugsėjo 1-osios, Tarptautinės mokytojo dienos, Šimtadienio, Išleistuvių, Paskutinio skambučio progomis ir pan.

Simbolinės dovanos

Rekomenduojama priimti tik simbolines dovanas, tokias kaip gėlės, saldainiai, konditerijos gaminiai, knygos, suvenyrai, kurių vertė neviršija švietimo įstaigos nustatytos ribos, pavyzdžiui, 0,5 arba 1 BSI dydžio.

Interesų konflikto vengimo aspektai

Kolektyvinės dovanos

Vengiama priimti dovanas, teikiamas vieno asmens individualiai, o ne grupės dovanojančių asmenų atstovų vardu, jeigu dovaną gaunančio asmens darbo funkcijos yra susijusios su sprendimų priėmimu dovanotojo ar jam artimų asmenų atžvilgiu.

Vengti bandymų dovanomis įgyti palankumą

Vengiama itin dažnų to paties asmens ar asmenų grupės dovanų, kuriomis galimai siekiama paveikti būsimus sprendimus.

Vengti nepriimtinių dovanų

Nepriimti alkoholinių gėrimų, tabako gaminių, grynujų pinigų, kitų dovanų, kurios profesinės šventės kontekste nelaikytinos simbolinėmis dėl savo paskirties, pvz., juvelyriniai dirbiniai, dovanų kuponai, bilietai į renginius ir pan.

Informacijos apie dovanų politikos būklės vertinimas, atsakomybė

- Švietimo įstaigos bendruomenės informavimas (įstaigos interneto svetainėje, stenduose, tėvų susirinkimuose ir kt.)
- Stebėseną, ar laikomasi dovanų politikos nuostatų (darbuotojų ir kitų švietimo įstaigos bendruomenės grupių apklausa, dovanų srauto ir vertės stebėseną bei analizę ir kt.)
- Įstaigos vidaus teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl dovanų etiketo pažeidimas laikomas darbo drausmės, tarnybinės veiklos pažeidimu, už kurį taikoma švietimo įstaigos vidaus teisės aktuose ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatyta atsakomybė

SITUACIJA:

Tarptautinės mokytojo dienos proga klasės mokiniai padovanojo mokytojai gėlių puokštę ir tortą.

Kadangi nagrinėjamoje situacijoje dovanos priėmimo aplinkybės susijusios su mokytojos profesinėmis pareigomis bei su jomis susijusiomis tradicijomis, mokytojai nedraudžiama priimti tokią dovaną.

Nagrinėjamoje situacijoje mokytoja neturėtų priimti dovanos, jeigu mokyklos vidaus teisės aktuose būtų nustatyta „nulinė dovanų politika“, draudžianti priimti bet kokias dovanas, arba jeigu gėlių ir torto vertė akivaizdžiai viršytų mokykloje nustatytą nedraudžiamų priimti dovanų vertę.

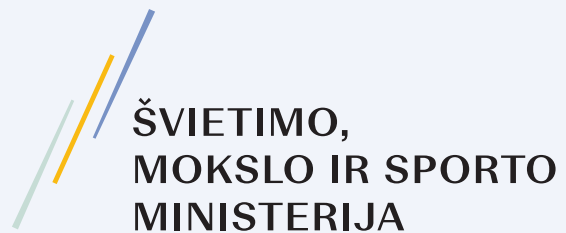

SITUACIJA:

Mokytojos gimtadienio proga mokinių tėvai balsavimo būdu išrinko, kokią sumą skirs simbolinei mokytojos gimtadienio dovanai – knygyno dovanų kuponui.

Situacijoje aprašytos aplinkybės nesusijusios su mokytojos profesine veikla, tai jos asmeninė šventė, švenčiama ne darbo aplinkoje. Tokią dovaną galima būtų priimti iš asmeninių draugų. Kadangi mokinių tėvai nėra asmeniniai mokytojos draugai, priimdama dovaną mokytoja pažeistų Pedagogų etikos kodekso nuostatas, numatančias, kad pedagogas neturi savo padėties naudoti asmeninės naudos tikslais.

Siekiant išvengti tokių ar panašių situacijų, švietimo įstaigos vidaus teisės aktuose tikslinga aiškiai įvardinti, kad asmeninėmis progomis priimti dovanas iš mokinių tėvų ar mokinių negalima.

Dėkoju už dėmesį

Galimybė konsultuotis su ŠMSM:

el. paštu Kristina.Bukauskienė@smsm.lt

tel. +370 620 33 967